

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 176/2025-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **COOP PRODUKT SLOVENSKO**, združenie, Mliekarenská 10, Bratislava, IČO 00 168 637, zastúpeného Advokátska kancelária Ivan Syrový, s.r.o., Kadnárova 83, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B2-8C/25/2009 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B2-8C/25/2009 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **3 000 eur**, ktoré **je** mu Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 30. januára 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v označenom konaní (pôvodne Okresného súdu

Bratislava II v konaní sp. zn. 8C/25/2009). Navrhuje, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov, priznal mu finančné zadostučinenie 10 000 eur a náhradu trov konania.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 176/2025-10 z 26. marca 2025 podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že žalobca sa v napadnutom konaní proti sťažovateľovi domáhal určenia neplatnosti výpovede a náhrady mzdy žalobou podanou 30. januára 2009. Prvým úkonom zo strany okresného súdu bolo doručenie žaloby sťažovateľovi 14. augusta 2011. Vyjadrenie k žalobe sťažovateľ okresnému súdu zaslal 25. augusta 2011.

4. Okresný súd rozhodol 2. júla 2012 čiastočným rozsudkom o tom, že výpoveď je neplatná. Tento čiastočný rozsudok bol odvolacím súdom 29. novembra 2013 zrušený a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie.

5. Meritórnym rozsudkom okresný súd 30. augusta 2016 žalobu zamietol.

6. Krajský súd 25. októbra 2017 rozsudok okresného súdu zmenil, výpoveď označil za neplatnú a vo zvyšnej časti vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Dovolanie proti rozhodnutiu krajského súdu bolo odmietnuté.

7. Po vrátení veci na súd prvej inštancie sa vo veci uskutočnili pojednávania 25. júna 2019, 1. októbra 2019 a 4. novembra 2019. Okresný súd rozhodol v poradí tretím rozsudkom 6. novembra 2019 tak, že sťažovateľ je povinný zaplatiť žalobcovi 61 592,07 eur a vo zvyšnej časti žalobu zamietol.

8. O podanom odvolaní rozhodol krajský súd 31. marca 2023 tak, že v poradí tretí rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

9. Po vrátení veci bol termín pojednávania nariadeného na 29. január 2025 zrušený bez určenia ďalšieho termínu pojednávania.

10. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti akcentuje dôležitosť konečného rozhodnutia, keďže predmetom konania je zaplatenie nárokov súvisiacich s náhradou mzdy v sume 225 251,22 eur a úrokov z omeškania. Oddiaľovanie rozhodnutia je pre sťažovateľa neúnosné, pretože môže spôsobiť ďalšie navyšovanie už aj tak vysokých súm, čo je spôsobilé výrazne zasiahnuť jeho majetkovú sféru.

11. Okrem toho napadnuté konanie necháva sťažovateľa v právnej neistote, a to aj s ohľadom na protichodné rozhodnutia súdu prvej inštancie a potrebu ich korekcie zo strany odvolacieho súdu. Posledné pojednávanie sa vo veci uskutočnilo 6. novembra 2019 a od tohto dátumu je mestský súd absolútne nečinný. Podľa sťažovateľa hoci je vec po právnej a skutkovej stránke zložitejšia, nečinnosť súdu v trvaní šiestich rokov nie je opodstatnená. Nečinnosť súdu navyše nie je zavinená správaním žalobcu ani sťažovateľa.

II.

Vyjadrenie mestského súdu

12. Podpredseda mestského súdu doručil vyjadrenie zákonného sudcu ústavnému súdu 16. apríla 2025. Z vyjadrenia vec prejednávajúceho sudcu okrem popísanej chronológie napadnutého konania vyplýva, že po poslednom vrátení spisu odvolacím súdom mu bol na podklade dodatku k rozvrhu práce spis pridelený 12. februára 2025. V namietanom konaní bol nariadený termín pojednávania na 25. apríl 2025. Sudca bez hodnotenia predchádzajúceho postupu poukázal na to, že v priebehu konania došlo k viacnásobnej zmene zákonného sudcu, výskytu pandémie a aj k reorganizácii v súvislosti s reformou súdnej mapy. Uvedené okolnosti podľa jeho názoru ovplyvnili celkovú dĺžku konania. Okrem toho tiež poukázal na to, že sťažovateľ nevyužil možnosť urgovať konanie prostredníctvom sťažnosti na prietahy predsedovi súdu.

13. Osobitne sa vec prejednávajúci sudca i podpredseda okresného súdu vyjadrili k požiadavke sťažovateľa na priznanie finančného zadosťučinenia 10 000 eur, ktorú považujú za neprimeranú vzhľadom na to, že žalobcovi ako slabšej strane v konaní ústavný súd v nálezoch sp. zn. III. ÚS 325/2020 a sp. zn. III. ÚS 281/2024 v súčte priznal finančné zadosťučinenie 4 000 eur.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

14. Ústavný súd považuje za potrebné poukázať na vlastné nálezy č. k. III. ÚS 325/2020-31 z 15. apríla 2021 a č. k. III. ÚS 281/2024-22 z 22. augusta 2024. V týchto rozhodnutiach konštatoval prietahy v rovnakom konaní, avšak sťažovateľom bol žalobca. Vzhľadom na totožnosť uplatnených základných práv sú zistenia a závery vyplývajúce z uvedených skorších rozhodnutí ústavného súdu relevantným podkladom aj pre aktuálne posudzovanú ústavnú sťažnosť.

15. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

16. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria prihliada ústavný súd aj na predmet sporu (povahu prerokúvanej veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov. Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

17. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom napadnutého konania bolo posúdenie nároku žalobcu na určenie neplatnosti výpovede z pracovného pomeru a nároku na náhradu mzdy.

Z hľadiska kritéria významnosti posudzovaného konania ustálená judikatúra tak ústavného súdu, ako aj štrasburských orgánov ochrany práva daný typ konania zaraďuje do kategórie konaní privilegovaných vyžadujúcich si zvláštnu starostlivosť venovanú plynulosti konania.

18. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd bral do úvahy aj v predmetnom prípade skutkový stav veci a platnú právnu úpravu (II. ÚS 26/95, I. ÚS 92/97 a iné) relevantnú na rozhodnutie. Na základe týchto hľadísk konanie o neplatnosť skončenia pracovného pomeru a o náhradu mzdy z pracovného pomeru nehodnotil ako právne zložité konanie. Po právnej stránke ide o štandardnú pracovnoprávnu vec patriacu do rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva, ktorá je dostatočne poznaná všeobecnými súdmi (judikatúra, rozbory). Pokiaľ ide o skutkovú zložitosť, tu ústavný súd uvádza, že konanie si vyžiadalo vykonanie dokazovania pre účely posúdenia ne/platnosti skončenia pracovného pomeru a s tým súvisiacim ne/splnením ponukovej povinnosti sťažovateľa ako zamestnávateľa, posúdenia nároku na náhradu mzdy a jeho výšky (výsluch svedkov, listinné dôkazné prostriedky), potrebný rozsah dokazovania v danej veci sa však nevymyká bežným štandardom v obdobných sporoch a vec nemožno považovať po skutočnej stránke za výnimočne komplikovanú.

19. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil, že by sa sťažovateľ neprimeraným spôsobom podieľal na prieťahoch v konaní.

20. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných prieťahov v doterajšom priebehu konania, vychádzajúc z ústavnej sťažnosti, z vyjadrenia okresného súdu, z predloženého spisu okresného súdu, ako aj zo súvisiacich skorších rozhodnutí ústavného súdu.

21. Napadnuté konanie sa začalo 30. januára 2009 podaním žaloby o určenie neplatnosti výpovede z pracovného pomeru a o náhradu mzdy. Vo veci rozhodol mestský súd rozsudkom č. k. B2-8C/25/2009-1187 z 23. mája 2025 (po podaní ústavnej sťažnosti, pozn.). Napadnuté konanie je poznačené nečinnosťou.

22. V predchádzajúcich nálezoch boli ako obdobia nečinnosti identifikované predovšetkým obdobie od podania žaloby (30. januára 2009) do 10. augusta 2011, keď okresný súd uskutočnil prvý úkon vo veci, vyzval sťažovateľa na vyjadrenie sa k žalobe a nariadil termín pojednávania na 19. september 2011 (t. j. viac ako 30 mesiacov). Ďalším obdobím nečinnosti bol úsek konania medzi 16. januárom 2014, keď okresný súd po vrátení veci krajským súdom doručoval stranám uznesenie krajského súdu z 29. novembra 2013, a 13. marcom 2016, keď okresný súd nariadil pojednávanie vo veci na 31. marec 2016 (t. j. viac ako 25 mesiacov).

23. Ústavný súd už v náleze sp. zn. III. ÚS 325/2020 z 15. apríla 2021 posudzoval aj okolnosti vyhotovenia rozsudku okresného súdu zo 6. novembra 2019. V tejto súvislosti uviedol, že okolnosti uvedené v žiadosti o predĺženie lehoty nekorešpondujú s § 219 ods. 2 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého v prípade, ak bolo pojednávanie odročené pre účely vyhlásenia rozsudku, súd rozsudok doručí prítomným stranám na pojednávaní, na ktorom bol rozsudok vyhlásený, neprítomným stranám ho odošle najneskôr do troch dní. Rozsudok tak mal byť stranám doručený 6. novembra 2019, keď na pojednávaní 6. novembra 2019 boli prítomné obe strany sporu. Civilný sporový poriadok v tomto prípade predĺženie lehoty na vyhotovenie rozsudku nepripúšťa. Rozsudok

okresného súdu zo 6. novembra 2019 napriek uvedenému bol písomne vyhotovený až 3. februára 2022, t. j. po viac ako dvoch rokoch.

24. Ako ďalšie obdobie nečinnosti ústavný súd už v skoršom náleze označil obdobie od 19. mája 2023 (vrátenie veci po rozhodnutí krajského súdu) do 5. apríla 2024, t. j. 11 mesiacov (podanie ústavnej sťažnosti, sp. zn. III. ÚS 281/2024). Po vrátení spisu z ústavného súdu (7. augusta 2024) zákonná sudkyňa 23. septembra 2024 nariadila termín pojednávania na 29. január 2025, ktoré sa z dôvodu jej preloženia neuskutočnilo. Spis bol pridelený aktuálnemu zákonnému sudcovi 12. februára 2025, ktorý nariadil termín pojednávania na 25. apríl 2025. Z uvedeného v súhrne vyplýva, že po vrátení spisu z ústavného súdu v auguste 2024 sa najbližšie pojednávanie uskutočnilo až koncom apríla 2025, t. j. po 8 mesiacoch.

25. Okrem uvedeného rozsudok okresného súdu zo 6. novembra 2019 bol krajským súdom vo výroku II a III zrušený pre jeho neodôvodnenosť, ide o neefektívnu činnosť okresného súdu, preto možno aj obdobie rozhodovania o odvolaní proti rozsudku okresného súdu zo 6. novembra 2019 pričítať na ťarchu súdu.

26. Pokiaľ ide o obranu okresného súdu o zmenách v rozvrhoch práce a zákonných sudcov, obdobie pandémie COVID-19 či reformu súdnej mapy, predmetné tvrdenie síce možno vnímať ako objektívne, na druhej strane ústavný súd dáva do pozornosti, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (I. ÚS 3/2020, I. ÚS 363/2020). Prednesené tvrdenia okresného súdu o personálnych zmenách preto nebolo možné akceptovať.

27. Ústavný súd už vo svojej rozhodovacej činnosti v súvislosti s pandemiou COVID-19 uviedol, že nemôže nevziať do úvahy aj okolnosti pandémie a s ňou spojených obmedzení, ktoré sa významne dotkli aj výkonu súdnictva. Ani to však nezbavuje všeobecné súdy povinnosti pokúsiť sa využiť efektívne všetky dostupné procesné prostriedky na ukončenie konania v prvej inštancii meritórnym rozhodnutím (IV. ÚS 518/2020). Ústavný súd tiež konštatoval, že ani epidemiologická situácia nepredstavuje zásadnú prekážku pre fungovanie súdnictva (III. ÚS 421/2020).

28. I keď v čase rozhodovania o ústavnej sťažnosti mestský súd rozhodol už aj o nároku na náhradu mzdy, vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, ktoré boli spôsobené nečinnosťou a neefektívnou činnosťou mestského súdu (pôvodne okresného súdu). Z uvedených dôvodov ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v napadnutom konaní (bod 1 výroku tohto nálezu).

29. Ústavný súd mestskému súdu neprikázal v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy konať bez zbytočných prietahov (bod 4 výroku tohto nálezu), keďže príkaz súdu konať bol už uložený skorším nálezhom ústavného súdu č. k. III. ÚS 325/2020-31 z 15. apríla 2021, ktorý sa po prechode výkonu súdnictva vzťahuje aj na mestský súd.

IV.

Primerané finančné zadosťučinenie

30. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020).

31. V prerokúvanom prípade podľa názoru ústavného súdu prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Ústavný súd prihliadol na to, že napadnuté konanie pred okresným súdom trvalo neprimerane dlhú dobu. Na druhej strane ústavný súd vzal do úvahy predmet konania a jeho význam pre sťažovateľa, ako aj skutočnosť, že v čase rozhodovania ústavného súdu už bolo o návrhu žalobcu rozhodnuté. Okrem toho ústavný súd prihliadal aj na výšku priznaného finančného zadosťučinenia žalobcovi v konaniach ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 281/2024 a sp. zn. III. ÚS 325/2020. Ústavnému súdu sa preto javí ako postačujúce priznanie finančného zadosťučinenia 3 000 eur (výrok 2) a v prevyšujúcej časti návrhu sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd nevyhovel (výrok 4).

V.

Trovy konania

32. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľa odôvodňuje, aby mu okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde úplne nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením advokátom. Preto ústavný súd rozhodol o povinnosti mestského súdu nahradiť sťažovateľovi v určenej lehote trovy konania na účet právneho zástupcu (výrok 3).

33. Pri výpočte výšky náhrady trov konania ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), v zmysle ktorej základná sadzba tarifnej odmeny (§ 11 ods. 3 vyhlášky) za jeden úkon právnej služby predstavovala v roku 2025 sumu 371 eur a náhrada hotových výdavkov za každý úkon právnej služby (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavovala v roku 2025 sumu 14,84 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy konania za dva úkony právnej služby – prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2025 zvýšenú o DPH, čo predstavuje celkom 949,17 eur.

34. Trovy konania sťažovateľa teda predstavovali spolu sumu 949,17 eur, ktorú je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júna 2025

Robert Šorl
predseda senátu